

راهکارهای عملی ویژه مربیان

خوب دیدن عاملی اساسی جهت رسیدن به یک مدرسه کارآمد

محقق و نگارنده: لیدا کاکیا - دانشجوی دکتری تخصصی تعلیم و تربیت - عضو بنیاد ملی نخبگان، مشاور مدارس، پژوهشگر برتر کشور
LIDA_KAKIA@YAHOO.COM

- تقویت و توانمند کردن کودکان در شناخت حس بینایی
- کمک به کودکان برای لذت بردن از طبیعت توسط این حس
- توانمند کردن کودکان در حس دیدن
- تمرکز و دقت بیشتر نسبت به محیط
- تصویر دنیایی زیباتر و بهتر
- افزایش قدرت دید

فعالیت (۱)

داستانی از زبان حیوانات که قدرت دید را نشان می‌دهد برای دانش آموزان تعریف کنید. مثال: روزی لاک پشت با جغدی در جنگل آشنا شد. جلورفت و به او سلام کرد. لاک پشت که آرام آرام به طرف منزلش حرکت می‌کرد از جغد خواست تا میهمان خانه او باشد. جغد که سرعت بیشتری از لاک پشت داشت. از او نشانه لانه‌اش را پرسید تا بعد از کمی گردش در جنگل خود را به لانه لاک پشت برساند.

لاک پشت، برای دادن نشانه لانه‌اش گفت که در کنار لانه ام، سه گل زرد روئیده است. جغد که پرند تیز بینی بود و در دیدن مهارت داشت به این حرف لاک پشت دقت کرد. او بعد از کمی گردش در جنگل خود را به لانه لاک پشت رساند. او ابتدا خوب دقت کرد تا تعداد سه گل زرد را جلوی یک لانه دید و متوجه شد که لانه لاک پشت آنجاست. سپس خود را به آنجا رساند و منتظر آمدن لاک پشت شد.

سپس از دانش آموزان پرسش‌های متفاوتی پرسید تا قدرت دید آنها را افزایش دهید:

- ۱- در این داستان چند حیوان وجود داشت؟
- ۲- آیا تا به حال جغد دیده‌اید؟
- ۳- او چند بال دارد؟
- ۴- آیا لاک پشت دیده‌اید؟
- ۵- چرا به این حیوان لاک پشت می‌گویند؟
- ۶- چند گل در کنار لانه لاک پشت قرار داشت؟
- ۷- گل‌ها چه رنگی بودند؟
- ۸- چه چیزهایی در اطراف شما به رنگ این گل‌ها هستند؟
- ۹- چه نتیجه‌ای از این داستان گرفتید؟

فعالیت (۲)

بچه‌ها را دایره وار کنار هم قرار دهید یا نیمکت‌ها را دایره‌ای بچینید. سپس از آنان بخواهید تا به دقت به یکدیگر نگاه کنند. بعد یکی از آنان را از کلاس بیرون کنید تا دیگران در مورد تک تک لباس، کفش، گل سر، لیوان، کیف، رنگ اعضای بدن مثل چشم و پوست او نظر بدهند. سپس آن دانش آموز را وارد کلاس کنید تا دانش آموزان هر یک به میزان دقت در دید خود پی ببرند که کدامیک از جزئیات آن دانش آموز را درست گفته‌اند.

فعالیت (۳)

- از آنان سؤالاتی که قدرت دیدشان را افزایش می‌دهد مطرح کنید. مثل:
- در کلاس چند میز وجود دارد؟
  - چند نیمکت وجود دارد؟
  - چند دانش آموز وجود دارد؟
  - چند پنجره دارد؟
  - چند روزنامه دیواری وجود دارد؟
  - و...

۸۴ درصد یادگیری از طریق بینایی است و خوب دیدن یکی از اصول و مهارت‌های اصلی موفقیت تحصیلی است. بدون خوب دیدن، هیچ یک از مهارت‌های تحصیلی پیشرفت نخواهد کرد و در درون کودک نهادینه نمی‌شود. اگر هر معلمی همیشه به خوب دیدن دانش آموزان دقت فراوان داشته باشد و فعالیت‌های لازم را در این زمینه انجام دهد، مطمئناً یادگیری با کیفیت بالایی انجام خواهد شد. خوب دیدن هنر و مهارتی است که جلب اعتماد و درک طرف مقابل را به همراه دارد و به ما کمک می‌کند تا محیط خود را بشناسیم و احساس بهتری نسبت به طبیعت داشته باشیم.

خوب دیدن نقطه اصلی و اتکای سایر حواس است. با خوب دیدن کودکان می‌توانند با محیط اطراف خود بهتر ارتباط برقرار کنند و درک درست و منطقی از اشیاء، اجسام، افراد و سایر پدیده‌های طبیعت داشته باشند. خوب دیدن مهارتی است که موفقیت دانش آموزان را در زندگی تضمین می‌کند. خوب دیدن در واقع سهیم شدن با همه اشیاء، پدیده‌ها و رویدادهای طبیعت است. در این مبحث می‌خواهیم این مهارت را به میان خود و کودکان‌مان ببریم؛ چون خوب دیدن همه چیز یک کودک را تشکیل می‌دهد.

خوب دیدن یعنی:

- نگاه معنی دار به اطراف
- با دقت نگاه کردن
- توجه خاص دیداری داشتن
- توانایی برقراری ارتباط دیداری با اطرافمان
- توانایی دیدار همه جانبه نسبت به خود و دیگران

هدف‌ها

- افزایش قدرت دید
- توانایی درک بهتر جهان اطراف
- استفاده از این حس برای درک سایر حواس

راهکارها

فعالیت (۴)

شعری که قدرت دید را نشان می‌دهد و ویژگی‌های این حس را بیشتر هویدا می‌نماید، برای بچه‌ها بخوانید.

خوشحالم که دارم دو تا چشم، چشم‌هایم بینا بیند، بیناییم زیاد است، با این چشم‌ها باید بتوانیم دنیا را ببینیم، خدا را ببینیم، تمام دوستانم را ببینیم، بیایید با هم بخوانیم، خدایا تو را سپاس که به ما، نیروی خوب دیدن دادی.

فعالیت (۵)

از آنان پرسید که چگونه می‌توان بهتر دید و دنیا را بهتر شناخت. تمام پاسخ‌ها را قبول کنید و در انتها نظر خود را بیان نمایید.

فعالیت (۶)

از آنان بخواهید تا جزئیات اتاق خود را شرح دهند تا به میزان دقت‌شان پی‌ببرید.

فعالیت (۷)

از آنان بخواهید که یک بار به دانش آموز کناری خود نگاه کنند و سپس بدون نگاه به او جزئیات لباسی، بدنی و... او را شرح دهند.

فعالیت (۸)

از کودکان بخواهید جزئیات چهره والدین یا خواهر و برادر خود را بیان کنند.

فعالیت (۹)

از دانش آموزان بخواهید به طور گروهی، انفرادی و یا جمعی بگویند: ما می‌توانیم خوب ببینیم و خوب دنیا را تماشا کنیم. «ما به جزئیات توجه داریم و به دقت می‌نگریم.»

فعالیت (۱۰)

از دانش آموزان پرسید: اگر ما قدرت بینایی نداشتیم چه می‌شد؟ سپس این فرصت را فراهم کنید تا تک تک دانش آموزان نظر خود را بیان کنند و تمام نظرات را با کمی تغییر تأیید کنید.

خوب دیدن نقطه اصلی و اتکای سایر حواس است. با خوب

دیدن کودکان می‌توانند با محیط اطراف خود بهتر ارتباط

برقرار کنند و درک درست و منطقی از اشیاء، اجسام، افراد و

سایر پدیده‌های طبیعت داشته باشند. خوب دیدن مهارتی

است که موفقیت دانش آموزان را در زندگی تضمین می‌کند

فعالیت (۱۱)

متن زیر را برای دانش آموزان بخوانید و سپس درباره معنی آن با هم گفت و گو کنید.

یک دید خوب، مانند یک طبیعت است، و فکرهای خوب، حاصل دیدن خوب و با دقت است. ما با خوب دیدن نسبت به اطرافمان دقت بیشتری می‌کنیم. نگاه به جزئیات توجه و دقت ما را زیاد می‌کند. بیایید با هم روی مام دنیا بنشینیم و از آنجا همه چیز را با دقت ببینیم. بیایید عطر خوب دیدن را به خودمان بزنیم. و عینک تیزبینی را از چشمانمان برداریم.

فعالیت (۱۲)

از دانش آموزان بخواهید تا جزئیات کلاس خود را شرح دهند. به همه آنها باید فرصت گفت و گو داد.

فعالیت (۱۳)

مری متنی را به صورت پُلی کُپی شده و بدون نقطه به دانش آموزان بدهد، آنان باید نقطه آن متن را سر جای خود قرار دهند. مری می‌تواند این متن را با توجه به سطح سواد دانش آموزان طراحی کند.

مثال:

میوه مورد علاقه من گلابی است.

غذای مورد علاقه من قورمه سبزی است.

بازی مورد علاقه من دوچرخه سواری است.

رنگ مورد علاقه من سبز است.

ورزش مورد علاقه من اسکیت است.

درس مورد علاقه من ریاضی است.

فعالیت (۱۴)

دانش آموزان را به گروه‌های ۳ نفره تقسیم کنید و در هر گروه از یک نفر درس پرسید و از دو نفر دیگر بخواهید تا سؤال و جواب را کامل بگویند.

فعالیت (۱۵)

از دانش آموزان بخواهید هر یک بنا به دلخواه خود، یک گل یا یک برگ، یا یک میوه را به دقت و با جزئیات بکشند (می‌خواهیم دقت دید را با کشیدن جزئیات، گسترش دهیم).

فعالیت (۱۶)

در این فعالیت همه دانش آموزان را شرکت دهید؛ بدین صورت که هر کدام باید جزئیات یک شیء را کامل بیان کنند. مثلا:

نفر اول - جزئیات «دفتر» مانند: رنگ، اندازه، طرح، تعداد صفحات و...

نفر دوم - جزئیات یک «جامدادی» مانند: رنگ، اندازه، طرح، تعداد زیپ و...

نفر سوم - جزئیات «کیف» مانند: رنگ، اندازه، تعداد جیب و...

فعالیت (۱۷)

از تک تک دانش آموزان بخواهید تا جزئیات چهره خود را کامل بیان کنند.

فعالیت (۱۸)

از دانش آموزان بخواهید تا هر یک کل کارهایی که از صبح تا ظهر یا از ظهر تا شب انجام می‌دهند، بنویسند یا بیان کنند. همراه با جزئیات آن.

فعالیت (۱۹)

از دانش آموزان بخواهید مسیر خانه تا مدرسه یا مدرسه تا خانه را به دقت ببینند و در این میان تعداد مغازه‌ها، سوپر مارکت‌ها و... را برای روز آینده به کلاس گزارش دهند.

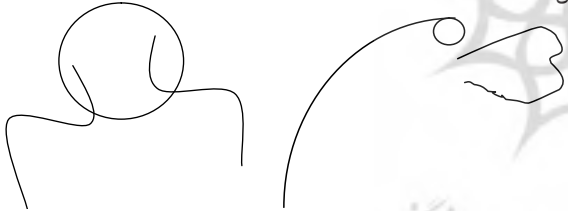
فعالیت (۲۰)

از دانش آموزان بخواهید یک نامه برای دوست خود بنویسند که نقطه نداشته باشد. یا یک نامه بنویسند که جزئیات کار در آن نوشته باشد.

فعالیت (۲۱)

مری می‌تواند تصویر ناکاملی بکشد تا دانش آموزان آن را با دقت کامل کنند.

مثال

فعالیت (۲۲)

از دانش آموزان بخواهید به پارک بروند و گزارشی از اسباب بازی‌های زمین ورزشی آن جا به کلاس بدهند.

مانند: نام پارک، مکان آن، تعداد آلاکلنگ، تعداد تاب، تعداد سُر سُر، وسایل دیگر.

فعالیت (۲۳)

از دانش آموزان بخواهید بعد از رفتن به یک میهمانی به جزئیات توجه کنند و گزارشی از تعداد میهمانان، تعداد بچه‌ها و سن آنها، زمان میهمانی، مدت حضور در آن میهمانی، مکان میهمانی، و... بدهند.

فعالیت (۲۴)

مری یک داستان را با جزئیات برای دانش آموزان تعریف کند و یا از روی یک کتاب داستان بخواند و دانش آموزان باید بعد از اتمام داستان، جزئیات آن را بیان کنند.

مثال: قصه‌های من و بابام، نوشته و تصویر اریش آزر، ترجمه ایرج جهانشاهی، انتشارات فاطمی

فعالیت (۲۵)

بنابر علاقه دانش آموزان یکی از فعالیت‌های موفق را تکرار کنید.